

Tematy na egzamin wewnętrzny z języka polskiego dla klas technikum
w roku szkolnym 2014/2015

Literatura

1. Średniowiecze jako źródło inspiracji dla twórców polskiej fantasty. Omów na wybranych przykładach.
2. Różne sposoby kreowania wizerunku władców w literaturze polskiej i obcej. Przedstaw problem, odwołując się do wybranych utworów.
3. Motyw teatru świata w literaturze. Omów zagadnienie na wybranych przykładach tekstów z różnych epok .
4. Różne koncepcje dramatu na przestrzeni dziejów. Porównaj wybrane przykłady, odwołując się do utworów dramatycznych trzech epok.
5. Motyw prowincji w literaturze. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów.
6. Troska o los ojczyzny w literaturze XVI i XVII wieku. Rozważ problem na wybranych przykładach.
7. *Memento mori* w średniowieczu i baroku. Porównaj funkcjonowanie motywu, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
8. Autobiografia jako tworzywo literackie. Omów temat, wykorzystując teksty z XIX wieku.
9. Paraboliczność jako sposób prezentacji świata w literaturze XX wieku. Omów na trzech wybranych przykładach.
10. Obraz szkoły w polskiej literaturze. Omów na trzech, czterech wybranych przykładach.
11. Problem władzy jako temat dramatu antycznego, renesansowego i dwudziestowiecznego. Omów na wybranych przykładach.
12. Marzyciel jako bohater literatury. Omów na trzech wybranych przykładach.
13. Portret mieszczanina w literaturze polskiej i powszechnej. Omów na wybranych przykładach.
14. Istota i funkcja utworów parenetycznych literatury średniowiecza. Przedstaw problem, wykorzystując wybrane utwory epoki.
15. Związki literatury renesansowej z literaturą antyczną. Określ je, odwołując się do twórczości wybranego pisarza epoki odrodzenia.
16. Analizując co najmniej trzy wybrane utwory, omów funkcje didaskaliów w dramacie.
17. Starość czcigodna i groteskowa, czas rozliczeń i spokoju czy rozpaczliwej pogoni za utraconą młodością? Jak literatura przedstawia ostatni etap ludzkiego życia? Omów, odwołując się do wybranych przykładów.
18. Funkcje rekwizytów w literaturze (np. jabłko, pierścień, sztylet, korona, fajka). Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
19. Rozmowy z samym sobą. Monologi bohaterów z dzieł literackich reprezentujących różne epoki i gatunki literackie. Interpretując celowo wybrane przykłady, porównaj okoliczności życiowe, w których rodzą się refleksje oraz formę ich ekspresji.
20. Miłość w okresie wojny i okupacji jako próba przezwyciężenia zła. Omów problem przywołując stosowne dzieła literackie.
21. Literackie rodzeństwa. Przedstaw różne wizerunki i ukaż ich związek z ideą dzieła.
22. Stary człowiek w literaturze. Omów na wybranych przykładach, jak w poszczególnych epokach postrzegano starość.
23. Nauczyciel, mistrz, mentor... Analizując wybrane utwory literackie wyjaśnij, jaką rolę odgrywali oni w społeczeństwie i w życiu bohaterów.
24. *Ludzie listy piszą...* zaprezentuj różne przykłady kultury epistolograficznej i wykaż, że list może być źródłem wiedzy o człowieku i jego czasach
25. Drzewo – świadek i uczestnik życia postaci literackich. Omów na wybranych przykładach.
26. Literatura faktu. Zanalizuj to zjawisko kulturowe XX wieku na wybranych przykładach.
27. Obraz dworu szlacheckiego w literaturze polskiej XIX i XX wieku. Omów jego funkcje.
28. Motyw choroby duszy i ciała ukazany w literaturze. Omów zagadnienie i porównaj bohaterów, wykorzystując wybrane przykłady literackie.
29. Paulo Coelho – mistyk czy szaleniec? Odnieś się do zjawiska popularności pisarza, analizując wybrane utwory.
30. Obraz XIX – wiecznej Rosji. Omów zagadnienie i porównaj w oparciu o wybrane dzieła literackie.
31. Motyw kota w literaturze. Omów funkcjonowanie tego motywu na podstawie wybranych utworów literackich.

32. Wizja i prorocstwo. Przedstaw rolę tych motywów w wybranych utworach literackich różnych epok.
33. Topos drogi (homo viator). Zaprezentuj motyw wędrowni, podróży na podstawie wybranych utworów literackich z różnych epok.
34. Wierność i zdrada w decyzjach moralnych wybranych bohaterów literackich. Omów na przykładach.
35. Bard w walce z totalitaryzmem. Omów zagadnienie, odwołując się do tekstów utworów wybranego artysty, np.: J. Kaczmarskiego, G. Ciechowskiego lub innych.
36. Wizerunek szkoły w literaturze. Przedstaw motyw i sposób jego funkcjonowania na wybranych przykładach.
37. Kobieta jako podmiot czy przedmiot? Przedstaw życie kobiety w odmiennym niż Europa kręgu kulturowym, odwołując się do wybranych przykładów z literatury.
38. Przedstaw różne ujęcia wybranego aspektu motywu zdrady (np. zdrada w miłości, zdrada polityczna itp.), odwołując się do przykładów literackich.
39. Motyw strachu w literaturze. Rozwiń temat odwołując się do przykładów literackich z różnych epok.
40. Spisek i konspiracja jako tematy dzieł literatury polskiej. Omów zagadnienie na przykładzie wybranych utworów literatury XIX i XX wieku.
41. Kulinaria w literaturze. Omów funkcje tego motywu w wybranych utworach różnych epok.
42. Omów funkcje portretu mędrca w literaturze, analizując wybrane utwory.
43. Polacy a mniejszości narodowe. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
44. Polski *savoir vivre* w świetle literackich opisów z różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
45. Posiłki i sposoby ich podawania oraz spożywania. Zaprezentuj motyw, odwołaj się do kilku przykładów z literatury różnych epok.
46. Różne sposoby wykorzystania ślubu i wesela jako motywu literackiego. Omawiając problem, odwołaj się do kilku przykładów
47. Podróże kształcą. Rozważ problem podróżowania, odwołując się do wybranych przykładów literackich z literatury romantycznej.
48. Pisarze i poeci piszą o własnym warsztacie literackim. Omów problem na trzech wybranych utworach.
49. Sposoby funkcjonowania motywu *exegi monumentum*. Omawiając problem, odwołaj się do wybranych przykładów literackich od starożytności po romantyzm.
50. Wizerunek guwernantek i guwernerów w literaturze. Przedstaw temat odwołując się do wybranych utworów różnych epok.
51. Sposoby prezentacji relacji między ojcem a synem. Przedstaw problem, odwołując się do idei kilku wybranych utworów oraz aspektów psychologicznych postaci literackich.
52. Porównaj i oceń sposoby przedstawiania w utworach literackich różnych lekcji szkolnych. Określ ich funkcje w kontekście całego utworu.
53. Negatywny bohater, czarny charakter. Omów zagadnienie, odwołując się do trzech wybranych utworów literackich różnych epok.
54. Przedstaw sylwetkę Pana Cogito i podejmij próbę określenia jego poglądów na podstawie poezji Zbigniewa Herberta.
55. Heroizacja i deheroizacja jako sposoby prezentacji bohatera w wybranych tekstach literackich XIX i XX wieku. Określ istotę, sposoby realizacji i celowość tego procesu.
56. Mezaliani bohaterów literackich. Przedstaw przyczyny i konsekwencje tego zjawiska zaprezentowane w prozie XIX i XX wieku.
57. Porównaj różne ujęcia motywu zemsty w wybranych dziełach literatury polskiej lub/i obcej.
58. Motywy profetyczne w literaturze. Omów ich funkcje w wybranych tekstach literackich.
59. Naturalistyczne i symboliczne obrazy w utworach Stefana Żeromskiego i Władysława Stanisława Reymonta. Omów ich funkcje na wybranych przykładach.
60. Różne ujęcia motywu błazna w literaturze. Wykorzystując wybrany materiał, omów cechy charakterystyczne i funkcje motywu.
61. Wolność jako temat i motyw literacki. Omów jego funkcje w wybranych utworach XX wieku.
62. Na wybranych przykładach zaprezentuj sposób kreacji postaci więźnia w literaturze. Określ funkcje tego motywu i różne możliwości interpretacji.
63. Kazanie w literaturze. Scharakteryzuj cechy gatunku, sposób jego wykorzystania i funkcje na wybranych przykładach zaczerpniętych z różnych epok.

64. Okno jako stały motyw literacki. Przedstaw jego funkcje symboliczne i językowe w wybranych tekstach literackich.
65. Różne ujęcia motywu zdrady. Zaprezentuj na wybranych przykładach literackich różnych epok.
66. Patrioci i zdrajcy w polskich utworach literackich. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
67. Wartość i sens poświęcenia się dla innych. Omów problem na podstawie literatury wybranych epok.
68. Omów, w jaki sposób twórcy literatury różnych epok realizowali hasło „śmiechem naprawiać obyczaje”.
69. Na podstawie wybranych tekstów literatury XIX wieku, zaprezentuj obyczajowość polskiej szlachty tego okresu.
70. Wpływ domu rodzinnego na tożsamość człowieka. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów literackich i tekstów z dziedziny psychologii.
71. Portrety cudzoziemców utrwalone w utworach Adama Mickiewicza, Bolesława Prusa i Henryka Sienkiewicza. Przedstaw i oceń stopień wnikliwości poszczególnych pisarzy w ich tworzeniu.
72. Prawdziwe i nieprawdziwe lalki. Omów rolę motywu lalki, kukielki, marionetki w wybranych utworach literackich.
73. Toposy żołnierza – tułacza i żołnierza – powstańca. Przedstaw ich funkcjonowanie w literaturze polskiej na wybranych przykładach.
74. Pamiętniki w literaturze dawnej i współczesnej. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów i uwzględniając poruszane w nich tematy, problemy, przeżycia osobiste i wydarzenia społeczne.
75. Różne oblicza liryki patriotycznej. Analizując wybrane teksty, przedstaw jej przemiany (od średniowiecza do współczesności).
76. Czarne charaktery w literaturze. Analizując wybrane przykłady przedstaw kreacje i rolę postaci negatywnych w dziele literackim.
77. Rzeczywistość okupacyjna i sposób jej ukazywania w wybranych utworach prozatorskich. Omów na przykładach z literatury polskiej lub obcej.
78. Mity jako tworzywo literatury. Ukaż i scharakteryzuj to zjawisko, analizując wybrane przykłady.
79. "Portrety wrogów w literaturze. Scharakteryzuj sposoby ich przedstawienia w wybranych tekstach literackich.
80. Uczyć i wychowywać, dawać świadectwo prawdzie, bronić zagrożonych wartości. Odwołując się do wybranych utworów literackich, przedstaw różne zadania literatury realizowane przez pisarzy.
81. Krzepienie serc czy rozdrapywanie ran? Na wybranych przykładach omów te dwa modele literatury inspirowane historią narodu.
82. Motyw sądu, procesu, śledztwa w literaturze. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
83. Różne kreacje zakochanego mężczyzny w literaturze. Omów zagadnienie, dokonując analizy przykładów literackich
84. Funeralia dawniej i dziś. Zaprezentuj i porównaj staropolską i współczesną lirykę żałobną.
85. O roli poezji i poety poprzez postać Orfeusza. Odwołując się do wybranych przykładów literackich, przedstaw różne interpretacje tego mitologicznego bohatera.
86. Autotematyzm jako temat literacki. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.

Związki literatury z innymi dziedzinami sztuki

1. Motyw wiosny i sposoby jego ujmowania w literaturze, malarstwie i muzyce. Omów, odnosząc się do wybranych dzieł.
2. Obraz zniw w literaturze i sztuce wybranych epok. Omów na wybranych przykładach.
3. Popularność alegorii w literaturze i sztuce średniowiecza. Rozważ temat, odwołując się do wybranych tekstów kultury.

4. Różne sposoby wykorzystania motywu burzy w literaturze i malarstwie epoki romantyzmu. Określ je, odwołując się do wybranych dzieł.
5. Obraz świata Orientu zawarty w literaturze i malarstwie romantycznym. Przedstaw jego cechy, odwołując się do wybranych dzieł epoki.
6. Konzachty z siłami nieczystymi. Przedstaw najciekawsze realizacje tego tematu w literaturze, malarstwie i filmie.
7. Relacje polsko-żydowskie. Przedstaw je, odwołując się do znanych Ci przykładów tekstów kultury.
8. Polskie zwycięstwa i klęski. Odwołując się do wybranych przykładów przedstaw, jak w literaturze i malarstwie komentowano ważne wydarzenia w historii narodowej.
9. Omów funkcjonowanie motywu czterech pór roku w odniesieniu do wybranych przykładów z dziedziny sztuki (np. literatura, malarstwo, muzyka).
10. Autoportret w literaturze i sztuce. Omów zagadnienie odwołując się do wybranych przykładów.
11. Różne sposoby funkcjonowania w literaturze i sztuce motywu lotu. Przeprowadź analizę porównawczą wybranych przykładów.
12. Sztuka i literatura na usługach władzy. Scharakteryzuj zjawisko socrealizmu na wybranych przykładach z dziedziny sztuki i literatury.
13. Artystki i bohaterki dzieł literackich i filmowych, które rzuciły wyzwanie konwenansom swojej epoki. Dokonaj analizy porównawczej wybranych przykładów.
14. Obrazy rewolucji w literaturze i malarstwie. Przeanalizuj i porównaj wybrane dzieła.
15. Ukaż różne sposoby ujęcia motywu zwierzęcia w literaturze i sztuce na wybranych przykładach.
16. Praca - smutna konieczność, misja czy sposób na życie? Własne obserwacje poprzyj przykładami z literatury i filmu.
17. Różne oblicza nędzy w literaturze i sztuce. Przedstaw na wybranych przykładach.
18. Miłość w czasach wojny. Porównaj i przeanalizuj różne sposoby ujęcia tego problemu w wybranych tekstach kultury.
19. Pieniądz narzędziem dobra i zła. Odnieś się do problemu, analizując wybrane teksty kultury.
20. Motyw kwiatu w literaturze i sztuce. Omów i porównaj w oparciu o wybrane teksty kultury.
21. Zgubny wpływ uzależnień na bohaterów. Omów problem w oparciu o wybrane dzieła literackie i filmowe .
22. Lekarz jako bohater literacki i dzieł plastycznych. Omów funkcjonowanie tego motywu w wybranych tekstach kultury
23. Historia w piosenkach J. Kaczmarskiego narzędziem do przekazania wartości ponadczasowych. Omów zagadnienie, analizując i interpretując wybrane teksty tego artysty.
24. Motyw błazna w literaturze i malarstwie. Omów na wybranych przykładach.
25. Boże Narodzenie w literaturze i sztuce. Omów funkcjonowanie motywu w wybranych dziełach.
26. Śledztwo, sąd i proces w literaturze i sztuce. Na podstawie wybranych dzieł przedstaw sposób funkcjonowania tego motywu.
27. Różne losy Polaków na Syberii i różne sposoby ich ukazywania w twórczości polskich pisarzy XIX, XX i XXI wieku. Omów na wybranych przykładach tekstów kultury
28. Motyw uczyty w literaturze i filmie. Przedstaw na wybranych przykładach.
29. Analizując wybrane teksty kultury z XIX lub XX wieku, przedstaw sposób funkcjonowania motywu zesłania.
30. Legenda napoleońska wśród Polaków. Rozwiń zagadnienie, analizując wybrane utwory literackie i malarskie.
31. Omów motyw starości jako dramat osobisty i społeczny. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do dzieł literackich i malarskich.
32. Sposób funkcjonowania motywu czasu i zegara w literaturze i malarstwie. Omów na wybranych przykładach.

33. Pojedynek jako temat literacki i filmowy. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
34. Motyw morza i okrętu w literaturze i malarstwie dwóch wybranych epok. Porównaj sposób realizacji motywu.
35. Zaprezentuj motyw mogiły i grobu oraz określ ich funkcje. Odwołaj się do kilku przykładów z literatury i malarstwa.
36. Pies jako bohater. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do dzieł literackich i plastycznych z różnych epok.
37. Scharakteryzuj model bohatera - policjanta, detektywa występującego w literaturze i filmie.
38. Różne sposoby prezentowania postaci syna marnotrawnego i jego interpretacje. Omawiając problem, odwołaj się do różnych dzieł literatury i sztuki.
39. Funkcje motywu wody. Prezentując problem, odwołaj się do różnorodnych przykładów z literatury i malarstwa.
40. Różne kreacje postaci wampira. Omawiając problem, odwołaj się do różnych przykładów z literatury, malarstwa i filmu.
41. Symbolika wieży. Omawiając problem, odwołaj się do kilku utworów literackich i malarskich oraz architektury.
42. Stereotyp Rosjanina w oczach Polaka. Zaprezentuj problem, odwołując się do kilku przykładów z literatury polskiej i polskiego malarstwa.
43. Stereotyp Niemca w oczach Polaka. Zaprezentuj problem, odwołując się do kilku przykładów z literatury polskiej i polskiego malarstwa.
44. Odwołując się do wybranych przykładów, przedstaw sylwetki sportowców w literaturze i sztuce.
45. Motyw kuszenia w literaturze i malarstwie. Omów temat, analizując wybrane dzieła.
46. Fascynacja Tatrami i życiem górali w literaturze i sztuce polskiej przełomu wieków. Omów to zjawisko (wskazując na jego przyczyny) na przykładach z literatury i sztuki.
47. Zaprezentuj różnorodny wizerunek człowieka z marginesu społecznego, wskazując na funkcje tego portretu w literaturze i filmie.
48. Temat jesieni w literaturze i sztuce. Zaprezentuj jej różnorodne ujęcia.
49. Dekalog w literaturze i filmie. Przedstaw jego znaczenie i sposób funkcjonowania w wybranych dziełach.
50. Pieśni patriotyczne, rewolucyjne i powstańcze – od „Warszawianki” do Kaczmarek. Uzasadnij ich rolę w historii i walce o godność człowieka.
51. Osobowości narcystyczne w literaturze i filmie. Przedstaw sylwetki bohaterów na podstawie analizy wybranych przykładów.
52. Anioł, diabeł, duch – goście z zaświatów. Zaprezentuj temat, opierając się na wybranych przykładach tekstów kultury
53. Legenda, uwznioślenie i apoteoza jako sposoby interpretowania historii. Omów na wybranych przykładach literackich i malarskich.
54. Symbolika lustra w literaturze i sztuce. Omów wykorzystanie tego motywu, analizując teksty z różnych epok.
55. Afrodyta - Wenus. Przedstaw motyw mitycznej bogini piękności w literaturze i innych dziedzinach sztuki (na wybranych przykładach).
56. Od Heroda po czasy współczesne. Omów wizerunki największych zbrodniarzy ukazane w literaturze i sztuce
57. Omów znaczenie ceremonii pogrzebowych w różnych kulturach. Odwołaj się do literatury i tekstów kultury.
58. Podróże do przeszłości i przyszłości wybranych bohaterów literackich i filmowych. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych dzieł.

59. Obrazy bohaterów w sutannie i habicie w literaturze i sztuce. Zaprezentuj je, opierając się na wybranych przykładach.
60. Motyw węża w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach literackich i malarskich.
61. Epidemie, zarazy, morowe powietrze jako temat literatury i sztuki. Zaprezentuj na wybranych przykładach i określ funkcje ich zastosowania.
62. Motyw polowania w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach literackich i malarskich.
63. Postać utracjusza w literaturze i dziełach plastycznych. Zaprezentuj temat, analizując wybrane przykłady

Język

1. Funkcje nazw i nazwisk znaczących w literaturze. Przedstaw zagadnienie na podstawie wybranych utworów różnych epok
2. Sztuka przemawiania – przeanalizuj i porównaj środki retoryczne tekstów z oświecenia oraz współczesnych przemówień sejmowych.
3. Jak mówią mieszkańcy Twojej miejscowości? Zbadaj język różnych grup pokoleniowych.
4. Rola frazeologizmów w poezji. Odwołaj się do wybranych przykładów.
5. Język w domu, w pracy, w szkole: ta sama czy inna polszczyzna? Omów jej odmiany na przykładach.
6. Słowa rodzą się, żyją, umierają. Prześledź ten proces, analizując formy grzecznościowe, używane w polszczyźnie dawnej i współczesnej.
7. Dialogi we współczesnej literaturze. Omów ich cechy językowe, odwołaj się do wybranych przykładów.
8. Norma i błąd językowy. Przedstaw mechanizmy powstawania błędów językowych. Zaprezentuj temat na wybranych przykładach z prasy.
9. Archaizacja w dziełach literackich. Omów jej cechy i funkcje w wybranych utworach.
10. Dialektyzacja w dziełach literackich. Omów jej cechy i funkcje w wybranych utworach.
11. Stylizacja środowiskowa w literaturze, jej odmiany i funkcje. Omów na wybranych przykładach.
12. O dawnej sztuce pisania listów. Omów zagadnienie, analizując wybrane przykłady epistolografii określonej epoki.
13. Rola stylizacji biblijnej w literaturze polskiej różnych epok. Na wybranych przykładach wskaż charakterystyczne cechy wypowiedzi poddanych takiej stylizacji.
14. Funkcje zdobnień i zgrubień w utworach literackich różnych epok. Omów zjawisko, analizując wybrane przykłady.
15. Funkcje języka potocznego w poezji dwudziestolecia międzywojennego. Rozważ temat, odwołując się do wybranych przykładów.
16. Perswazja jako technika oddziaływania na odbiorcę. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów i reklam.
17. Scharakteryzuj język wybranego bohatera z utworów Henryka Sienkiewicza.
18. Istota i funkcje gry słów w tekstach lirycznych. Omów zagadnienie, odwołując się do twórczości wybranej grupy poetyckiej okresu dwudziestolecia międzywojennego.
19. Analizując teksty przemówień politycznych z okresu stalinowskiego, przedstaw cechy języka ówczesnej propagandy politycznej.
20. Język komiksów i jego rola w kreowaniu obrazu świata przedstawionego. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
21. Różne sposoby indywidualizacji języka poetyckiego. Scharakteryzuj je na wybranych przykładach utworów poetów należących do określonej grupy poetyckiej.
22. Zapożyczenia we współczesnej polszczyźnie. Omów problem i przedstaw zasadność stosowania zapożyczeń z języka angielskiego lub innego wybranego.
23. Polszczyzna potoczna w literaturze XX wieku – awans czy degradacja języka polskiego? Rozważ problem na wybranych przykładach.
24. Nazwy miejscowe w województwie warmińsko-mazurskim. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranego nazewnictwa.

25. Żargon uczniowski dawniej i dziś. Dokonaj analizy wybranych tekstów literackich (np. S. Żeromskiego, W. Gombrowicza) oraz wybranych przykładów użycia współczesnego języka szkolnego.
26. Język subkultur młodzieżowych. Omów zagadnienie, analizując specjalne fora internetowe lub/i czasopisma.
27. Język Internetu i sms-ów. Dokonaj analizy językowej przykładowych komunikatów.
28. Omów słownictwo specjalistyczne związane z rozwojem informatyki. Oceń funkcjonalność zapożyczeń.
29. Przysłowia, sentencje, maksymy, aforyzmy. Dokonaj ich analizy językowej i określ funkcje w wybranych utworach literackich.